

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою факультету української
філології та суспільних наук
Протокол № 5 від 31.01 2020 р.

Голова (Татарінов І.Є.)

ПРОГРАМА

**АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ З ПРАКТИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ**

освітній ступінь: БАКАЛАВР

галузь знань: 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

спеціальність: 014 Середня освіта

предметна спеціальність 014 01 Українська мова і література

освітня програма: «Середня освіта: українська мова і література.

Практична психологія»

Ізмаїл – 2020

ПОГОДЖЕНО:

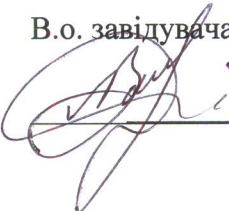
Гарант освітньої програми

 Р. М. Мельникова
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою загальної та практичної психології
протокол № 7 від 09 січня 2020 р.

В.о. завідувача кафедри

 О. В. Запоржченко
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти факультету української філології та соціальних наук

 Н. О. Гончарова
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробник програми: Васильєва О. А. – доцент кафедри загальної та практичної психології, к. пед. н.

Рецензенти програми:

Макарчук Наталя Олексіївна, доктор психологічних наук, професор кафедри загальної та практичної психології

Котляр Людмила Іванівна - декан факультету права та лінгвістики Ізмаїльського інституту водного транспорту, канд. психол. наук, доцент

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Метою атестаційного екзамєну є: перевірка системи теоретичних і спеціальних знань здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 014 Середня освіта за освітньо-професійною програмою «Середня освіта: українська мова і література. Практична психологія», що висвітлюють найбільш загальні та базові питання психології, визначення фактичної відповідності підготовки випускників нормативним освітньо-кваліфікаційним вимогам.

Завданнями атестаційного екзамєну є: комплексна перевірка теоретичної та практичної фахової підготовки студентів-випускників; оцінка рівня загально-професійних і спеціалізовано-професійних компетентностей здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» за кваліфікацією «Бакалавр освіти з української мови і літератури. Учитель української мови і літератури. Практичний психолог».

2. ЕТАПИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ

2.1. Етапи проведення

Атестаційний екзамєн проводиться в один етап.

2.2. Форми проведення

Атестаційний екзамєн проводиться усно.

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

3.1. Структура екзаменаційного завдання

Назва екзаменаційного завдання	Компетентності, що перевіряються	Результати навчання, що перевіряються
Завдання для перевірки фахових компетентностей		
Завдання № 1-2. Теоретичні питання передбачають розкриття компетентностей	<i>ЗК 1.</i> Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. <i>ЗК 5.</i> Знання предметної галузі та розуміння професії. <i>ЗК 6.</i> Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. <i>ЗК 7.</i> Здібність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. <i>ФК 10.</i> Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження. <i>ФК 11.</i> Здатність здійснювати просвітницьку та	<i>ПРН 19.</i> Презентувати результати власних досліджень для проінформованої аудиторії. <i>ПРН 14.</i> Вміння здійснювати самоконтроль, самооцінку, саморегуляцію. <i>ПРН 18.</i> Ілюструвати прикладами закономірності та особливості функціонування та розвитку психічних явищ.

	психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.	
Завдання № 3. Практичні завдання передбачають розкриття рівня володіння фаховими навичками компетенцій	<p><i>ЗК 2.</i> Здатність застосовувати здобуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності.</p> <p><i>ЗК 11.</i> Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією.</p> <p><i>ФК 9.</i> Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.</p> <p><i>ФК 12.</i> Уміння організувати і надавати психологічну допомогу (індивідуальну, групову).</p>	<p><i>ПРН 4.</i> Знання методики психолого-педагогічної діагностики, володіння навичками та вміннями її реалізації.</p> <p><i>ПРН 9.</i> Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища та пропонувати шляхи їх розв'язання.</p> <p><i>ПРН 13.</i> Здійснювати діагностику особистості з використанням тестових завдань як важливого дослідницького інструменту.</p> <p><i>ПРН 15.</i> Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.</p>

3.2. Зміст екзаменаційних завдань

3.2.1. Теоретичні питання атестаційного екзамену потребують вивчення здобувачами вищої освіти змісту фахових дисциплін Загальна психологія, Соціальна психологія, Вікова та педагогічна психологія, Психодіагностика, Психологічна служба в системі освіти, що входять до складу освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів зі спеціальності 014 Середня освіта 01401 Українська мова і література. Практична психологія.

ПЕРЕЛІК МАКРОТЕМ:

1. Об'єктивні тести: вимір інтелекту і тести спеціальних здібностей.
2. Особистісні опитувальники.
3. Психологія навчання.
4. Психічні пізнавальні процеси особистості.
5. Психологічна характеристика особистості в сучасній психології.
6. Предмет вікової психології і проблема психічного розвитку дитини.
7. Психологія дошкільного дитинства.
8. Психологія молодшого шкільного віку.
9. Психологія особистості підлітка.

10. Психологія ранньої юності.
11. Емоційно-вольові процеси.
12. Психологія поведінки, що відхиляється від норми.
13. Психологія вчителя.
14. Проективний метод як діагностична процедура.
15. Розвиток психодіагностики.
16. Психодіагностика міжособистісних стосунків.
17. Спеціальна психологія як наука.
18. Загальні питання психології розумово відсталої дитини.
19. Комплексні порушення психофізичного розвитку дітей.
20. Стратегія психологічної служби та основні напрямки роботи практичного психолога.
21. Робота психолога з дітьми дошкільного віку.
22. Робота психолога з дітьми молодшого шкільного віку.
23. Психологічна робота з учнями підліткового віку.
24. Психологічна робота з учнями раннього юнацького віку.
25. Технологія роботи психолога з сім'ями учнів різного віку та педагогічним колективом.

3.2.2 Практичне завдання № 3, узагальнює і систематизує теоретичні знання з перерахованих вище психологічних дисциплін і конкретизує їх в напрямку прикладного застосування. Наприклад,

Завдання: визначити вид психологічного порушення (ефективність, агресивність, пасивність, гіперактивність, імпульсивність, замкненість, невпевненість, нечесна поведінка), аргументувати свою точку зору та запропонувати шляхи психокорекції, подолання даної проблематики.

Задача 1.

1. Дитині важко зосередитися на чомусь.
2. Будь-яке виконання завдання дитина дуже напружена.
3. Під час виконання завдання дитина дуже напружена, скута.
4. Часто говорить про можливі неприємності.
5. Спить неспокійно погано засипає.
6. Дитина ляклива, багато що викликає в неї страх.
7. Звичайно неспокійна, легко засмучується.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

4.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Відповіді на теоретичні питання та виконання практичних завдань здобувачем освітнього ступеня «бакалавр» під час атестаційного екзамену оцінюються за традиційною шкалою.

Підсумкова оцінка рівня розраховується як сума балів за теоретичні питання і практичні завдання з кожного блоку.

З чотирьох оцінок вираховується середньозважений бал з подальшим переведенням у 100-бальну систему.

Приклад:

$$(4+5+5+5) : 4 = 4,75 = 93$$

Результат фіксується у протоколі засідання атестаційної комісії.

Схема формування підсумкової оцінки

Оцінка за теоретичний блок	Оцінка за теоретичний блок	Оцінка за практичне завдання	Оцінка за додаткове питання	Середньозважений бал	Бали (за таблицею)
4	5	5	5	4,75	93

4.2. Критерії оцінювання екзаменаційних завдань.

Критерії оцінювання екзаменаційних завдань наведено у Додатку 1.

Допоміжна таблиця переведення середньозваженого балу у 100-бальну шкалу наведена у Додатку 2.

Шкала, за якою здійснюється переведення традиційних оцінок у 100-бальну шкалу, наведена у Додатку 3.

5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Проектор, ноутбук (персональний комп'ютер)

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Рекомендована література:

1. Бурлачук Л. Ф. Психодіагностика: Учебник для вузов. СПб.: Питер, 2011. 378 с. <http://sdo.mgaps.ru/books/K6/M2/file/8.pdf>
2. Власова О. І. Педагогічна психологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ, 2013 480 с. //режим доступу: uaped.com рубрика: Наши автори.
3. Власова О.І., Никоненко Ю.В. Соціальна психологія. Видавництво "Центр навчальної літератури", 2017, 396с.
4. Загальна психологія: навч. посібник / О. Скрипченко, Л. Долинська, З. Огороднійчук та ін. Київ: Либідь, 2005.464с. <https://www.twirpx.com/file/200154/>
5. Загальна психологія. / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник.2-ге вид., переробл. і доп.Вінниця: Нова Книга, 2004.704 с. <http://194.44.152.155/elib/local/sk676290.pdf>
6. Загальна психологія: хрестоматія: навч. посібник / О. В. Скрипченко, Л. В. Волинська, З. В. Огороднійчук та ін. К.: Каравела, 2007. 640 с.
7. Коваленко А. Б. Соціальна психологія: підручник / А. Б. Коваленко, М. Н. Корнєв. – Київ : Геопринт, 2006. – 400 с.
8. Майерс, Девід Дж. Психологія / пер. И. Карпиков, В. Старовойтова. Санкт-Петербург: Питер, 2006. 848 с.
9. М'ясоїд П. А. Загальна психологія. – К.: Вища школа, 2004. 487 с. <https://www.twirpx.com/file/1061846/>

10. Маклаков А. Г. Общая психология: учеб. пособ. для вузов. СПб.: Питер, 2000. 592 с.
11. Психологія: підручник / Ю. Л. Трофімов. Підручник. К.: Либідь, 2008. 560 с. <https://www.twirpx.com/file/1055737/>
12. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Підручник: У 2 кн. / Л. Е. Орбан. – Кн. 1: Соціальна психологія особистості і спілкування. Київ : Либідь, 2010. – 464 с.; Кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. – Київ : Либідь, 2006. – 560 с. <https://www.twirpx.com/file/1812798/>
13. Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасека О. В. Загальна психологія. навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 296 с.
14. Токарева Н. М. Шамне А. В. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Київ, 2017 548с. [file:///D:/User/Downloads/%D0%B2%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%20\(1\).pdf](file:///D:/User/Downloads/%D0%B2%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%20(1).pdf)
15. Скок, А. Г. Психологічна служба освіти [Текст] : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / А. Г. Скок, І. М. Ющенко. Київ : Слово, 2013. 238 с. :
16. Столяренко О. Б. Психологія особистості : навч. посібник. Кам'янець-Подільський. 2012. 219с. <https://www.twirpx.com/file/748793/>
17. Психологічна служба : Підруч. / [В. Г. Панок (наук. ред.), А. Г. Обухівська, В. Д. Острова та ін.]. Київ : Ніка-Центр, 2016. 362 с. http://lib.iitta.gov.ua/705662/1/ps_sluzzba.pdf
18. Хрестоматія з дитячої психології: навчально-методичний посібник / укладачі Ю. О. Приходько, І. О. Лапченко та ін. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Рута» 2017. 320 с.

Інтернет-ресурси:

- <http://www.info-library.com.ua/> – Електронна бібліотека.
- Бібліотека психологічної літератури: <http://psylib.kiev.ua/>
- Українські підручники он-лайн: <http://pidruchniki.ws/>
- Психологічна бібліотека Псі-фактор: <http://psyfactor.org>
- <http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
- <http://www.koob.ru/> - електронна бібліотека «Куб».
- <http://upsihologa.com.ua/> - портал професійних психологів України «У психолога».

**Критерії оцінювання відповіді на теоретичні і практичні питання здобувачів
освітнього ступеня «бакалавр»
за освітньо-професійною програмою «Середня освіта: українська мова та література.
Практична психологія».**

під час атестаційного екзамену

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5	Оцінюється відповідь здобувача освітнього ступеня «бакалавр», який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4	Оцінюється відповідь здобувача освітнього ступеня «бакалавр», який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3	Оцінюється відповідь здобувача освітнього ступеня «бакалавр», який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2	Оцінюється відповідь здобувача освітнього ступеня «бакалавр», який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1	Оцінюється відповідь студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0	Оцінюється відповідь студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

**Таблиця переведення середньозваженого балу
за 100-бальною шкалою**

<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>
100	4,97–5,00	80	4,10–4,14	60	3,10–3,14	40	2,25–2,29	20	1,15–1,20
99	4,94–4,96	79	4,05–4,09	59	3,05–3,09	39	2,20–2,24	19	1,09–1,14
98	4,91–4,93	78	4,00–4,04	58	3,00–3,04	38	2,15–2,19	18	1,03–1,08
97	4,87–4,90	77	3,95–3,99	57	2,96–2,99	37	2,10–2,14	17	0,97–1,02
96	4,84–4,86	76	3,90–3,94	56	2,93–2,95	36	2,05–2,09	16	0,91–0,96
95	4,80–4,83	75	3,85–3,89	55	2,90–2,92	35	2,00–2,04	15	0,85–0,90
94	4,76–4,79	74	3,80–3,84	54	2,87–2,89	34	1,95–1,99	14	0,79–0,84
93	4,72–4,75	73	3,75–3,79	53	2,84–2,86	33	1,90–1,94	13	0,73–0,78
92	4,68–4,71	72	3,70–3,74	52	2,81–2,83	32	1,85–1,89	12	0,67–0,72
91	4,64–4,67	71	3,65–3,70	51	2,78–2,80	31	1,80–1,84	11	0,61–0,66
90	4,60–4,63	70	3,60–3,64	50	2,75–2,77	30	1,75–1,79	10	0,55–0,60
89	4,55–4,59	69	3,55–3,59	49	2,70–2,74	29	1,69–1,74	9	0,49–0,54
88	4,50–4,54	68	3,50–3,54	48	2,65–2,69	28	1,63–1,68	8	0,43–0,48
87	4,45–4,49	67	3,45–3,49	47	2,60–2,64	27	1,57–1,62	7	0,37–0,42
86	4,40–4,44	66	3,40–3,44	46	2,55–2,59	26	1,51–1,56	6	0,31–0,36
85	4,35–4,39	65	3,35–3,39	45	2,50–2,54	25	1,45–1,50	5	0,25–0,30
84	4,30–4,34	64	3,30–3,34	44	2,45–2,49	24	1,39–1,44	4	0,19–0,24
83	4,25–4,29	63	3,25–3,29	43	2,40–2,44	23	1,33–1,38	3	0,13–0,18
82	4,20–4,24	62	3,20–3,24	42	2,35–2,39	22	1,27–1,32	2	0,07–0,12
81	4,15–4,19	61	3,15–3,19	41	2,30–2,34	21	1,21–1,26	1	0,01–0,06

**Переведення оцінок за традиційною шкалою в бали
за 100-бальною шкалою оцінювання**

Оцінка за традиційною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою
відмінно	90-100
добре	70-89
задовільно	51-69
незадовільно	1-50

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЕКЗАМЕНАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ № __
Атестаційного екзамену з практичної психології**
(назва екзамену)

для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр»
спеціальності 014 Середня освіта
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійної програми «Середня освіта: українська мова і література. Практична психологія»
(назва освітньої програми)

1. Психічні пізнавальні процеси особистості.
2. Психологічна характеристика особистості в сучасній психології.
3. Завдання: визначити вид психологічного порушення (ефективність, агресивність, пасивність, гіперактивність, імпульсивність, замкненість, невпевненість, нечесна поведінка), аргументувати свою точку зору та запропонувати шляхи психокорекції, подолання даної проблематики.

Задача .

Дитині важко зосередитися на чомусь.
Будь-яке виконання завдання дитина дуже напружена.
Під час виконання завдання дитина дуже напружена, скута.
Часто говорить про можливі неприємності.
Спить неспокійно погано засипає.
Дитина ляклива, багато що викликає в неї страх.
Звичайно неспокійна, легко засмучується.

Затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки, дошкільної, початкової та спеціальної освіти

Протокол № від «_» _____ 2020 року

Голова екзаменаційної комісії _____

Завідувач випускової кафедри _____

Екзаменатор _____